

Kasvun ja oppimisen lautakunta 07.05.2025 § 83

§ 83

Lausunto valtuustoaloitteeseen TUVA-koulutuksen jatko-opintopolkujen kehittämisestä

Valmistelijat / lisätiedot:
Turpeinen Jaakko
Stolt-Haglund Ida

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kasvun ja oppimisen toimialajohtaja Narvo-Akkola Merja

Kasvun ja oppimisen lautakunta antaa selostusosan mukaisen lausunnon valtuutettu Inka Hopsun sekä 23 muun kaupunginvaltuutetun 18.11.2024 jättämään valtuustoaloitteeseen TUVA-koulutuksen jatko-opintopolkujen kehittämisestä.

Käsittely

Päätös

Kasvun ja oppimisen lautakunta:

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Inka Hopsu ja 23 muuta kaupunginvaltuutettua ovat 18.11.2024 jättäneet valtuustoaloitteen, jossa esitetään, että Espoossa ryhdytään kehittämään TUVA-koulutusta aloitteessa esitetyn mukaisesti.

Aloitteen mukaan

- 1) lukion opiskelijaksi ottamista tulisi Espoossa uudistaa niin, että kesken TUVA-koulutuksen olisi mahdollista hakeutua myös lukiokoulutukseen. Lukion aloituspaikkoja lisätessä myös jatkuvaan hakuun tulisi varata aloituspaikkoja, joiden hakuajat ja -menettelyt huomioisivat TUVA-koulutuksen kohderyhmän.
- 2) Uuden rakenteen tulisi myös olla sellainen, että se kannustaisi TUVA-opiskelijoita suorittamaan lukio-opintoja aina silloin, kun siihen on riittävät valmiudet.

Taustaa

TUVA-koulutus on suunnattu sekä oppivelvollisille että aikuisille, jotka tarvitsevat valmiuksia ja/tai ohjauksellista tukea siirtyäkseen lukiokoulutukseen tai ammatilliseen koulutukseen.

TUVA-koulutuksen yleisenä tavoitteena on saavuttaa sellaiset opiskeluvalmiudet, joiden avulla opiskelija voi hakeutua lukiokoulutukseen tai ammatilliseen koulutukseen ja suoriutua näistä opinnoista. Opiskeluvalmiuksilla voidaan tarkoittaa esimerkiksi opiskelu/tutkintokielen osaamista, soveltuvia opiskelutaitoja sekä elämänhallinnan taitoja. Lisäksi TUVA-koulutuksen aikana voi korottaa perusopetuksen arvosanoja, jos se on tarpeen halutun koulutuspaikan saamiseksi. Tämän lisäksi opiskelija voi suorittaa lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opintoja.

Espoossa Omnia on järjestänyt 1.8.2022 alkaen TUVA-koulutusta suomenkielisen perusopetuksen päättäneille hakijoille. Erityisoppilaitos Live järjestää TUVA-koulutuksen vaativaa erityistä tukea tarvitseville. Ammattioppilaitos Prakticum järjestää TUVA-koulutusta ruotsinkielisen perusopetuksen päättäneille.
Vastaus aloitteeseen

1) Hakeutuminen TUVA-koulutuksesta lukioon kesken lukuvuoden Laissa tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta (1215/2020) määritellään, että koulutus tulee järjestää siten, että opiskelija voi joustavasti hakeutua tutkintotavoitteiseen koulutukseen. Espoossa TUVA-opiskelijoita siirtyy ammatilliseen tutkintokoulutukseen jatkuvan haun kautta joustavasti kesken valmentavan koulutuksen, mutta lukiokoulutukseen ei vastaavaa toimintamallia ole rakentunut osin lainsäädännöllisten esteiden ja osin pääkaupunkiseudun lukiodien vetovoimaisuuden vuoksi.

Lukiolain (714/2018) 19 §:n mukaan ”koulutuksen järjestäjä päättää jatkuvasta hausta ja siihen liittyvistä hakuajoista ja -menettelyistä täytettäessä sellaisia opiskelupaikkoja, joita ei täytetä valtakunnallisin hakumenettelyin”. Opetus- ja kulttuuriministeriön asetusta opiskelijaksi ottamisen perusteista lukiokoulutuksessa (838/2021) sovelletaan sekä yhteishakuun että jatkuvaan hakuun. Asetuksen 3 §:n valintakriteereiden mukaan opiskelijaksi ottaminen perustuu perusopetuksen päättötodistuksen lukuaineiden keskiarvoon. Lukiolain 22 §:n mukaan opiskelijaksi ottamisessa on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita ja opiskelijaksi ottamisen perusteena käytetään hakijoiden aiempaa opintomenestystä ja hakutoiveita.

Mikäli koulutuksen järjestäjä avaa jatkuvan haun lukioon kesken lukuvuoden, tulee haussa noudattaa em. asetuksen mukaisia valintaperusteita eikä koulutuksen järjestäjä voi erikseen huomioida TUVA-koulutuksen kohderyhmää. Jatkuvassa haussa voivat siis vapaasti hakea kaikki hakukelpoiset hakijat, jolloin TUVA-opiskelijat eivät välttämättä tule valituiksi. Helsingin kaupungin järjestämässä lukiokoulutuksen jatkuvassa haussa tästä haasteesta on saatu viitteitä lukuvuonna 2023–2024 sekä kuluvana lukuvuonna.

Kuten edellä mainittiin, siirtyminen joustavasti TUVA-koulutuksesta lukiokoulutukseen kesken lukuvuoden vaatisi täyttämättä jääneitä aloituspaikkoja, joihin hakijat voisivat hakea jatkuvassa haussa. Pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Espoossa vapaita aloituspaikkoja ei kuitenkaan kevään varsinaisessa yhteishaussa jää, koska hakijoita on esimerkiksi Espoossa keskimäärin 1,21 jokaista aloituspaikkaa kohden. Lukiokoulutuksen vetovoimaisuudesta kertoo se, että Espoossa kevään 2025 yhteishaussa peruskoulun päättävistä ensisijaisista hakijoista 74 % valitsi ensimmäiseksi hakutoiveekseen lukion (76 % vuonna 2024).

Mikäli esimerkiksi syksyille varattaisiin ylimääräisiä aloituspaikkoja täytettäväksi jatkuvassa haussa, kilpailisi näistä samoista aloituspaikoista kaikki hakijat, jotka voisivat olla TUVA-opiskelijoiden lisäksi esimerkiksi lukiopaikan jo saaneita lukio-opiskelijoita, jotka haluavat vaihtaa lukiota.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on asettanut TUVA-työryhmän (Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen kehittämistä ja oppivelvollisuuslain tarkentamista valmisteleva työryhmä) selvittämään TUVAn kehittämistä vuosina 2025–2026. Espoon kaupunki ja Omnia on yhteydessä ministeriön työryhmään ja edistää TUVA-opiskelijoiden joustavampien siirtymien selvittämistä sekä mahdollisia lainsäädännöllisiä muutoksia.

2) TUVA-opiskelijoiden lukio-opintojen suorittaminen

Omnian TUVA-koulutuksessa lukio-opinnoista kiinnostuneet ovat voineet syksystä 2022 alkaen valita Korotus- ja lukiopolun, joka on toteutettu yhteistyössä Espoon aikuislukion kanssa. Syksystä 2025 alkaen lukio-opintojen suorittaminen sekä tutustuminen lukio-opiskeluun oppivelvollisille opiskelijoille mahdollistuu myös suomenkielisissä päivälukioissa samanikäisten nuorten keskuudessa. Uutta polkua on kehitetty Espoon kaupungin ja Omnian tiiviissä yhteistyössä.

Tavoitteena on antaa nuorille mahdollisimman hyvä käsitys opiskelusta päivälukiossa sekä lukio-opinnoissa vaadittavista taidoista. Lukio-opintojen suorittamisen rinnalla mahdollistetaan peruskoulun arvosanojen korottaminen, mutta TUVA-opiskelijat ei kuitenkaan voi nostaa perusopetuksen päättöarvosanojaan lukio-opintoja suorittamalla. TUVA-koulutuksen aikana suoritettavat lukio-opinnot voi hyväksilukea lukion oppimäärään. TUVA-opiskelija ei voi saada opiskelupaikkaa lukiosta pelkästään suorittamalla opintoja. Hän voi hakea lukuvuoden aikana lukioon, mikäli aloituspaikkoja vapautuu ja hakukohteena olevan lukion valintakriteerit täyttyvät. Pääsääntöinen hakuväylä lukiokoulutukseen tapahtuu kevään yhteishaussa.

Edellytyksenä päivälukioissa tapahtuvalle tutustumiselle ja lukio-opintojen suorittamiselle on peruskoulun päättötodistuksen lukuaineiden keskiarvo vähintään 7,00 sekä riittävä opetuskielen hallinta. Tutustumisjakso kestää vähintään lukion yhden periodin ajan, joka on n. 7 viikkoa, mutta voi olla opiskelijan tavoitteista ja suoritetuista opinnoista riippuen myös useamman periodin mittainen. Kaikille TUVAn opiskelijoille laaditaan henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma, jonka perusteella ensimmäiset Korotus- ja lukiopolun opiskelijat voivat aloittaa opintonsa päivälukioissa syksyllä heti ensimmäisessä periodissa.

TUVAn ja päivälukioiden yhteistyömallista pyritään tekemään opiskelijalle joustava sekä huomioimaan yksilölliset polut. Opiskelijan oppimisvalmiuksista riippuen osa TUVAn opiskelijoista voi aloittaa lukio-opintojen suorittamisen heti lukion ensimmäisestä periodista alkaen, jolloin ryhmäytyminen samanikäisten nuorten kanssa vahvistuu. Ryhmäytymistä tukee myös se, että kaikki lukio-opinnot päivälukioissa suoritetaan lähiopetuksena samoissa ryhmissä muiden lukio-opiskelijoiden kanssa.

Practicumin TUVA-opiskelijoilla on ollut mahdollisuus suorittaa lukio-opintoja lukion toisella jaksolla. Ruotsinkielisten lukioden paikat eivät ole riittäneet kaikille TUVAn opiskelijoille, jotka olisivat halunneet tutustua lukio-opintoihin ja suorittaa lukio-opintoja. Paikat on jaettu osittain opiskelijoiden toiveiden perusteella, mutta koska opiskelijoiden määrä oli suurempi kuin paikkojen määrä, osittain myös arvonnalla. Keväällä opiskelijat, jotka

eivät saaneet suorittaa lukio-opintoja syksyllä, saivat mahdollisuuden seurata lukio-opiskelijaa päivän ajan. Prakticum on myös tarjonnut TUVA-opiskelijoilleen mahdollisuuden opintoihin Tölö aftongymnasiumissa (iltalukio), mutta tämä vaihtoehto ei ole houkutellut opiskelijoita.

Päätöshistoria

Liitteet

Oheismateriaali

- Valtuustoaloite 18.11.2024 TUVA-koulutuksen jatko-opintopolkujen kehittämisestä

Tiedoksi